

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

Document de treball

Cap a un nou marc fiscal per a l'associacionisme cultural

Juny de 2015

Cap a un nou marc fiscal per a l'associacionisme cultural

I. Introducció

El document de treball **Cap a un nou marc fiscal per a l'associacionisme cultural** neix d'un encàrrec fet per la Direcció General de Cultura Popular, Associacionisme i Acció Culturals amb l'objectiu de disposar d'una eina propositiva i de reflexió a l'entorn de la fiscalitat en l'àmbit associatiu. L'encàrrec ha estat fet a Fundesplai. Suport Associatiu i a la Consultoria Coopdemà, SCCL.

Les **17 propostes** de l'informe s'estructuren en dos apartats. En el primer s'argumenta la justificació de la mesura i en el segon se'n detalla l'abast i si és el cas es proposen les modificacions pertinents de l'actual normativa fiscal i tributària. L'informe conté també un epígraf final, "**Possibles línies de treball i reflexió**" on s'esbossen algunes línies de discussió a aprofundir en el futur.

El sector associatiu cultural té un volum considerable d'entitats on predominen les de molt petites dimensions. És difícil fer una radiografia exacta del volum i dimensions del sector perquè hi ha fonts d'informació diverses: l'IDESCAT identifica (any 2014) 30.154 associacions culturals. El Consell de l'Associacionisme Cultural, regulat per l'Ordre CLT/336/2014, de 4 de novembre, està integrat per 32 associacions, federacions i confederacions en representació de 10 àmbits de la cultura popular i l'associacionisme. El Pla de l'Associacionisme Cultural identifica 4.226 associacions culturals i 452 equipaments culturals associatius¹. Les estadístiques del tercer sector cultural del Departament de Cultura identifiquen 2.479 associacions culturals federades (2007, 2008) el 82,3% de les quals amb pressupostos inferiors als 50.000€ anuals² i 6.543 associacions culturals no federades (2009) de les quals el 91,8% amb pressupostos inferiors als 50.000€³.

Les mesures proposades van destinades a simplificar i millorar la qualitat de la normativa fiscal i comptable del sector, amb voluntat d'adequació de la fiscalitat associativa a la realitat del món associatiu i amb una atenció especial a les de molt petites dimensions.

¹ *El Pla de l'Associacionisme Cultural* [en línia]. Barcelona: Departament de Cultura [consulta: 20.05.2015] Disponible a: http://cultura.gencat.cat/web/.content/cultura_popular_nova_web/05_documents_i_recursos/02_jornades_estudis_legislacio/03_estudis_i_informes/sd_pla_associacionisme.pdf

² *Estadística del tercer sector cultural de Catalunya 2007-2008. Associacions culturals federades* [en línia]. Barcelona: Departament de Cultura, 2010. [Consulta: 12.05.2015]. Disponible a: http://dadesculturals.gencat.cat/web/.content/sscc/gt/arxius_gt/est_030_tercersectorcat_2007_2008_afederades.pdf

³ *Estadística del tercer sector cultural de Catalunya. Associacions culturals no federades 2009* [en línia]. Barcelona: Departament de Cultura, 2012. [Consulta: 12.05.2015]. Disponible a: http://dadesculturals.gencat.cat/web/.content/sscc/gt/arxius_gt/estad_032_tercersector_as_no_federades_2009.pdf

II. 17 propostes per a la millora del marc fiscal de l'associacionisme cultural

Proposta 1	Impost sobre Societats. Que les entitats culturals petites amb ingressos inferiors a 100.000€ estiguin exemptes de presentar la declaració de l'Impost sobre Societats amb independència que l'entitat realitzi o no activitats econòmiques.
------------	---

Justificació

Amb l'actual regulació de l'Impost sobre Societats queden exemptes de presentar l'impost únicament les associacions culturals amb ingressos de menys de 50.000€ sempre i quan:

- Tots els ingressos no exemptes que s'obtinguin estiguin sotmeses a retenció.
- Aquests ingressos no exemptes sotmesos a retenció no superin els 2.000 € anuals.

La situació actual de moltes entitats petites és que tot i no arribar als 50.000€ d'ingressos anuals, sí que obtenen ingressos no exemptes, bàsicament a través de la realització d'activitats econòmiques i per tant, això els obliga a presentar la declaració de l'impost.

Presentar la declaració **no vol dir que hagin de pagar res** ja que només tributaran si aquestes activitats econòmiques generen un guany econòmic per a l'entitat però sí que significa canvis substancials en la gestió comptable. Les entitats que han de presentar la declaració **no poden portar només un llibre de caixa ja que estan obligades a portar una comptabilitat per partida doble**, amb la qual cosa se'ls complica enormement la seva gestió i els costos que en deriven.

Proposta

Per evitar aquesta situació que pot complicar molt la gestió de les associacions culturals de petita dimensió es proposa modificar la Llei 27/2014, de 27 de novembre, de l'Impost sobre Societats, a l'efecte d'eximir de la presentació de la declaració per l'Impost sobre Societats a les associacions culturals sense ànim de lucre d'interès general quan compleixin els requisits següents:

- a) Que els seus ingressos no superin 100.000€ anuals.
- b) Que tots els seus beneficis vagin destinats a la realització de les seves activitats d'interès general⁴ que els són pròpies.
- c) Que els membres de l'òrgan de govern no rebin cap tipus de remuneració econòmica⁵ (excepte reemborsament de despeses justificades amb motiu de l'exercici del càrrec).

Proposta 2	Impost sobre Societats. Que es rebaixi el tipus de gravamen aplicable a les entitats no lucratives culturals.
------------	--

Justificació

Històricament, el tipus impositiu de l'Impost sobre Societats al que tributen les entitats no lucratives ha rebut un tracte diferencial més favorable en comparació a les empreses mercantils.

A partir de la darrera reforma fiscal de l'Impost sobre Societats, aquest tracte diferencial s'ha perdut ja que progressivament s'ha rebaixat el tipus impositiu de les empreses fins equiparar-lo al de les entitats no lucratives. Actualment, tant les empreses com les entitats no lucratives parcialment exemptes tributen al tipus del 25%.

Per mantenir el tracte diferencial i amb la finalitat de mantenir els beneficis de què gaudien les entitats no lucratives, la rebaixa del tipus fiscal aplicable a les empreses hauria de contemplar una rebaixa proporcional del tipus aplicable a les entitats no lucratives culturals.

Proposta

La proposta plantejada consisteix en reduir els tipus aplicables a les entitats culturals i a les entitats del tercer sector en general, amb la finalitat última de mantenir el diferencial de fiscalitat entre el sector no lucratiu i la resta de subjectes passius, la qual cosa no es va tenir en compte en l'última modificació del tipus de tributació de les empreses.

⁴ D'acord a l'article 321.1 del Llibre Tercer del Codi Civil de Catalunya

⁵ Es pot valorar la possibilitat de limitar també les retribucions dels treballadors i del personal d'alta direcció com passa actualment en la regulació de les cooperatives no lucratives

En aquest sentit proposem la següent modificació en quant als tipus aplicables:

- **Entitats no lucratives parcialment exemptes:** rebaixar el tipus actual del 25% fins el 10%, mantenint així el tracte diferencial amb el tipus aplicable a les empreses.⁶
- **Entitats no lucratives acollides a la Llei 49/2002:** rebaixar el tipus actual del 10% fins l'1%.⁷

Proposta 3	Impost sobre Societats. Que existeixi un model simplificat de l'Impost sobre Societats adaptat a la realitat de les entitats no lucratives.
------------	--

Justificació

El model 200 de declaració de l'Impost sobre Societats és un formulari molt llarg i complicat que dificulta enormement la presentació de l'Impost per part de les entitats no lucratives.

Proposta

Que des de l'Agència Tributària es prepari un model 200 simplificat adaptat a les entitats no lucratives de petita dimensió per tal de facilitar-ne la seva elaboració.

Proposta 4	Comptabilitat. Que les entitats culturals puguin portar una comptabilitat simplificada.
------------	--

Justificació

Totes les entitats culturals són capaces de portar de manera rigorosa i transparent un llibre de caixa amb el control dels cobraments i pagaments de l'entitat però portar una comptabilitat per partida doble els resulta molt complicat, atès que requereix coneixements comptables dels quals habitualment no disposen, i no n'obtenen una utilitat pràctica que aporti millores a la seva gestió.

⁶ Com passa actualment amb les cooperatives especialment protegides o les entitats no lucratives acollides a la Llei 49/2002, de 23 de desembre, de règim fiscal de les entitats sense finalitats lucratives i dels incentius fiscals al mecenatge

⁷ Equiparant-les amb d'altres entitats, com per exemple, les SICAV (Societat d'inversió de capital variable)

El Decret 259/2008, de 23 de desembre, pel qual s'aprova el Pla de comptabilitat de les fundacions i les associacions subjectes a la legislació de la Generalitat de Catalunya, ja regula uns models simplificats per aquelles associacions de dimensió reduïda (actiu inferior al milió d'euros, ingressos ordinaris anuals inferiors a 2 milions d'euros i nombre mitjà de treballadors no superior a deu), però continuen resultant molt complicats per a la majoria d'associacions, especialment per a les més petites.

Proposta

Regular la possibilitat que les associacions culturals puguin portar una comptabilitat molt senzilla i simplificada que permeti portar un control dels ingressos i despeses (no només dels cobraments i pagaments) de manera que una persona sense coneixements comptables la pugui portar sense necessitat d'haver de recórrer a un gestor extern. Proposem un sistema de comptabilitat similar al que han de dur els empresaris individuals en "estimació directa simplificada".

Proposta 5	Comptes anuals. Que només tinguin obligació de preparar comptes anuals les entitats culturals amb ingressos superiors a 100.000€.
------------	--

Justificació

D'acord amb l'article 322-15 de la Llei 4/2008 del llibre tercer del Codi civil de Catalunya, les associacions culturals que rebin periòdicament subvencions o altres ajuts econòmics de les administracions públiques i les que recorrin a la captació pública de fons com a mitjà de finançament de llurs activitats han d'elaborar els comptes anuals i fer-los accessibles al públic.

Si tenim en compte que els documents que integren els comptes anuals són el balanç de situació, el compte de resultats, l'estat de canvis en el patrimoni net, l'estat de fluxos d'efectiu i la memòria, aquesta regulació obliga la majoria d'entitats (aquelles que "rebin periòdicament subvencions" o facin "captació pública de fons") a portar una comptabilitat per partida doble, no essent suficient amb un llibre de caixa.

Proposta

Modificar l'article 313-2 del Llibre tercer del Codi civil de Catalunya per tal que no vinculi les obligacions comptables de les associacions culturals al contingut d'una

norma estatal de caire fiscal com és la regulació de l'Impost sobre Societats⁸ i que estableixi un límit econòmic de 100.000€ d'ingressos per sota del qual no sigui obligada l'elaboració dels comptes anuals (i per tant, d'haver de portar una comptabilitat per partida doble). Subsidiàriament aquesta obligació es podria substituir per estats financers més senzills.

Proposta 6 Mecenatge.
Que les associacions culturals puguin acollir-se a la llei 49/2002 de règim fiscal de les entitats sense afany de lucre i dels incentius fiscals al mecenatge.⁹

Justificació

En relació a les entitats culturals, actualment només poden acollir-se als incentius fiscals de la llei estatal 49/2002 aquelles entitats que tenen la forma jurídica de fundació o aquelles associacions que hagin estat reconegudes com a entitats d'utilitat pública, que necessita un informe favorable per part de l'Agència Tributària.

Aquesta regulació limita molt l'accés de les entitats culturals a aquests beneficis degut sobre tot a les dificultats per part de les associacions d'accedir al reconeixement de la utilitat pública.

Proposta

La proposta consisteix en ampliar el catàleg de l'article 2 de la llei 49/2002 incloent-hi les associacions i fundacions de tipus culturals d'una manera semblant a la regulada per a les organitzacions de cooperació al desenvolupament o les federacions esportives. És a dir, que les entitats culturals puguin acollir-se amb independència de si la seva forma jurídica és de fundació o de si estan o no reconegudes com a associacions d'utilitat pública.

Una opció, podria ser també la de limitar la possibilitat d'acollir-se a la llei 49/2002 a aquelles entitats que hagin estat reconegudes com a entitat d'interès cultural per part de la Generalitat de Catalunya.

⁸ La redacció actual diu que les associacions han de portar un llibre diari i un llibre d'inventaris i comptes anuals, llevat de les entitats que no estan obligades a presentar la declaració de l'impost de societats, les quals tampoc no estan obligades a portar el llibre diari ni el d'inventaris i comptes anuals, però han de portar almenys un llibre de caixa en què es detallen els ingressos i les despeses

⁹ El maig de 2015 el CONCA ha presentat el [Decàleg per al foment del mecenatge i el patrocini cultural](#), que conté estratègies en l'àmbit de la política econòmica i fiscal, de regulació del tercer sector i de les plataformes de microfinançament així com estratègies centrades en els donants, receptors i mediadors que són complementàries a aquestes propostes

Proposta 7

Mecenatge.
Establir deduccions en el tram autonòmic català de l'IRPF per donacions a les entitats catalanes declarades d'interès culturals .

Justificació

Actualment existeix una deducció en l'impost sobre la renda de les persones físiques (IRPF) en el tram autonòmic per les donacions que reben les entitats que tenen per finalitat el foment de la llengua catalana, el foment de la recerca científica i el desenvolupament i la innovació tecnològica, i les fundacions i associacions que figuren en el cens d'entitats ambientals vinculades a l'ecologia i a la protecció i millora del medi ambient.

Per donatius a entitats	Pel foment de l'ús del català	Es pot deduir un 15% de les quantitats donades, amb el límit màxim del 10% de la quota íntegra autonòmica.
	Pel foment de la recerca científica i el desenvolupament i la innovació científica	Es pot deduir un 25% de les quantitats donades, amb el límit màxim del 10% de la quota íntegra autonòmica
	En benefici del medi ambient, la conservació del patrimoni natural i de custòdia del territori	Es pot deduir un 15% de les quantitats donades, amb el límit del 5% de la quota íntegra autonòmica

Proposta

Actualment però, no hi cap deducció per al foment de la cultura ni per a les entitats culturals catalanes i per tant, la proposta consisteix en millorar el marc fiscal de les entitats culturals a l'àmbit català establint una deducció del 30% al tram autonòmic de l'IRPF per als donatius en favor de les fundacions i associacions culturals catalanes declarades d'interès cultural.

Tot i que la regulació actual dels donatius a entitats preveu percentatges d'un 15% o d'un 25%, proposem que el percentatge es pugui equiparar a les mesures existents al tram autonòmic català per a afavorir l'emprenedoria, que estableix un percentatge del 30% de les quantitats invertides.

Es proposa incorporar també a les persones jurídiques (Impost de Societats) en aquest apartat creant, per exemple, un "tram" autonòmic.¹⁰

¹⁰ Proposta afegida el passat 21 de maig durant la jornada "Un nou marc fiscal per a les entitats culturals" convocada dins de les Jornades sobre cultura popular i associacionisme impulsades pel Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya

Proposta 8	Mecenatge. Millorar els incentius fiscals al mecenatge a les entitats no lucratives.
------------	---

Justificació

La modificació dels incentius al mecenatge recollits a la darrera reforma de la llei 49/2002 són inferiors als que existeixen en altres països i no s'adapten a les necessitats que plantegen tant les entitats del tercer sector cultural com els particulars i empreses que volen col·laborar amb aquestes entitats.

Proposta

Les propostes per treballar en relació a aquest apartat són les següents:

1. Incrementar al 100% el percentatge de deducció per als primers 150€.
2. Incrementar al 65% el percentatge de deducció per als imports que superin els primers 150 € i elevar fins a un 75% quan els donatius s'han mantingut durant els dos anys anteriors per imports iguals o superiors.
3. Increment del 10% al 30% de límit de la base liquidable de l'IRPF del donant.
4. Que totes les entitats culturals es puguin acollir al tractament fiscal dels Convenis de Col·laboració de la Llei 49/2002 (actualment els patrocinis d'empreses es consideren prestacions de serveis –publicitat- i porten IVA).¹¹

Proposta 9	Blanqueig de Capitals. Mantenir l'obligació d'identificar els donats per imports superiors a 100€ però suprimint l'obligació de comprovar la seva identitat.
------------	---

Justificació

La Llei estatal 10/2010 i el Reial Decret 304/2014 que regulen la prevenció del blanqueig de capitals i del finançament del terrorisme afecten directament a les associacions i fundacions culturals i tracta d'evitar que aquestes entitats puguin ser utilitzades per al blanqueig de capitals o per canalitzar fons o recursos a persones o entitats vinculades a grups o organitzacions terroristes.

¹¹ Proposta afegida el passat 21 de maig durant la jornada "Un nou marc fiscal per a les entitats culturals" convocada dins de les Jornades sobre cultura popular i associacionisme impulsades pel Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya

Les fundacions i associacions han d'identificar i comprovar la identitat de totes les persones que rebin a títol gratuït fons o recursos, així com la de totes les persones que aportin a títol gratuït fons o recursos per un import igual o superior a 100 euros i han de conservar durant un termini de deu anys els documents o registres que acreditin l'aplicació dels fons en els diferents projectes.

Aquesta normativa incrementa la carrega administrativa de les entitats i en ocasions, limita la possibilitat de captar fons mitjançant donatius a través de pàgines web, micromecenatge o captació pública de fons durant la celebració de jornades o esdeveniments concrets, davant la impossibilitat per part de l'entitat d'identificar els donants però sobretot davant la impossibilitat de comprovar la seva identitat.

Proposta

En relació a l'aplicació de la normativa sobre prevenció del blanqueig de capitals i del finançament del terrorisme la proposta passa per mantenir el límit actual dels 100€ per aplicar l'obligació d'haver d'identificar als donants però suprimint l'obligació de comprovar la seva identitat. Subsidiàriament, es proposa mantenir l'obligació de les entitats de comprovar la identitat dels donants però per imports superiors o iguals a 3.000€.

Proposta 10	Impost sobre el Valor Afegit (IVA). Que les associacions i fundacions culturals puguin recuperar l'IVA suportat.
-------------	---

Justificació

Un gran nombre d'activitats de les que realitzen les entitats culturals estan exemptes d'IVA o són gratuïtes. D'acord amb l'operativa actual de l'IVA, la majoria d'entitats culturals no repercuteixen cap IVA a les seves quotes (art. 20.1.12 LIVA) ni a les seves activitats (arts. 20.3 i 20.1.14 LIVA) però, per contra, suporten l'IVA en totes les seves compres de béns o serveis.

D'acord amb l'apartat 14è de l'article 20.1 de la llei de l'IVA, estan exemptes de l'impost les següents prestacions de serveis efectuades per entitats o establiments culturals privats de caràcter social:

- Les pròpies de biblioteques, arxius i centres de documentació.
- Les visites a museus, galeries d'art, pinacoteques, monuments, llocs històrics, jardins botànics, parcs zoològics i parcs naturals i altres espais naturals protegits de característiques similars.
- Les representacions teatrals, musicals, coreogràfiques audiovisuals i cinematogràfiques.
- L'organització d'exposicions i manifestacions similars.

Les entitats no poden recuperar l'IVA suportat i a la pràctica es converteixen en usuàries finals suposant un increment de la seva despesa i una disminució dels seus recursos que no podran destinar al compliment de les seves finalitats.

Proposta

La proposta general és que l'actual funcionament de l'IVA no perjudiqui les entitats no lucratives culturals i no suposi una despesa i una càrrega econòmica afegida que les privi de recursos que haurien de poder dedicar a les seves finalitats d'interès general.

Formulem les següents propostes, a més de l'exempció que ja es regula a la normativa, essent conscients de les dificultats de suposa realitzar modificacions a la Directiva europea sobre l'IVA:

- Que s'estableixi un tipus zero o molt reduït de l'1%, com ja passa en alguns països, al que puguin optar les entitats i que els permeti d'una banda, repercutir un IVA que no perjudiqui als destinataris de les seves activitats i d'altra, recuperar tot l'IVA que hagin suportat.
- Reduir l'IVA de les compres o prestacions de serveis adquirits per les entitats no lucratives.
- Mantenir el marc normatiu de l'IVA però establint un sistema de reemborsament per part de l'administració de les quanties corresponents a l'IVA suportat per les entitats culturals.

Proposta 11	Impost sobre el Valor Afegit (IVA). Que les entitats culturals de caràcter social puguin gaudir de l'exempció per les seves activitats secundàries.
-------------	--

Justificació ¹²

Amb l'actual regulació, les entitats culturals que compleixen els requisits de l'article 20.3 de la Llei 37/1992, de 28 de desembre, de l'Impost sobre el Valor Afegit, gaudeixen de l'exempció prevista en l'article 20.1.14 de la mateixa llei per les prestacions de servei culturals que desenvolupen. Aquesta exempció només els dona dret a gaudir exclusivament de la seva activitat principal.

Per tal d'obtenir més recursos, les entitats desenvolupen altres activitats accessòries a la principal, com poden ser, rifes, marxandatge en petit format, participacions de loteria, publicar anuncis en programes de festes majors, etc.

¹² Proposta afegida el passat 21 de maig durant la jornada "Un nou marc fiscal per a les entitats culturals" convocada dins de les Jornades sobre cultura popular i associacionisme impulsades pel Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya

Aquestes activitats no tenen cabuda en aquesta exempció, ni tampoc en cap altra exempció de les que la legislació té contemplades.

Actualment, les entitats estan obligades a carregar IVA a aquestes activitats secundàries i a liquidar-lo trimestralment. Això és una càrrega de treball força important per aquestes entitats. A més, el fet de liquidar IVA, fa que les entitats puguin recuperar part de l'IVA que suporten. Per tant, reconèixer aquestes activitats secundàries com activitats exemptes podria esdevenir fins i tot un estalvi per a l'Agència Tributària, ja que com a norma general, les entitats generen més IVA suportat que repercutit.

Altres exempcions similars, com per exemple, de les prestacions de servei d'assistència social (article 20.1.8) tenen previst un reconeixement d'activitats secundàries a la que gaudeix l'exempció.

Proposta

Es proposa modificar l'article 20.1.14 de Llei 37/1992, de 28 de desembre, de l'Impost sobre el Valor Afegit, fent esment a que l'exempció s'amplia, de forma opcional, a les activitats accessòries que puguin desenvolupar les entitats que gaudeixen aquesta exempció.

Proposta 12

Impost sobre el Valor Afegit (IVA).
Incloure l'IVA al preu en els procediments de contractació pública quan intervinguin associacions i fundacions culturals exemptes d'IVA.

Justificació

Actualment s'està produint el que considerem una discriminació de les associacions i fundacions culturals en la contractació pública de serveis. Aquesta discriminació té el seu origen en el fet de comparar el preu abans de l'IVA, amb el criteri de que d'aquesta manera no es perjudiqui als contractistes gravats amb IVA.

En conseqüència el que es produeix és un perjudici per a les entitats culturals exemptes d'IVA que, en no poder deduir l'IVA suportat, l'han d'incorporar al preu com un increment de cost. Això no passa en el cas de les empreses, que atès que poden recuperar l'IVA suportat, no l'han d'incorporar com a cost i, per tant, poden licitar per un preu més econòmic (abans d'incorporar l'IVA).

Proposta

Davant d'aquesta situació que perjudica les entitats culturals exemptes d'IVA, proposem que es pugui incloure l'IVA en el preu dels procediments de contractació pública quan intervinguin licitadors exemptes de l'impost, en particular entitats culturals no lucratives, a l'hora de determinar l'oferta econòmica més avantatjosa.

Si l'administració pública no pot deduir-se l'IVA, aquest s'ha de considerar com a part del preu i per tant, entenem que les ofertes s'haurien de poder valorar amb l'IVA afegit al preu final.

Proposta 13

Impost sobre Béns Immobles (IBI).
Que estiguin exemptes d'IBI els immobles dels quals siguin titulars les associacions i fundacions catalanes declarades d'interès cultural.

Justificació

L'Impost sobre Béns Immobles (IBI) és un tribut de gestió municipal que grava el valor dels bens immobles. Aquest impost suposa en ocasions una despesa molt elevada per les entitats culturals propietàries d'immobles com ateneus, casinos, teatres, sales de concerts,...

La normativa que regula l'IBI és el Reial Decret Legislatiu 2/2004 pel qual s'aprova el text refós de la Llei Reguladora de les Hisendes Locals. Aquesta normativa preveu expressament algunes exempcions per als immobles de l'Església catòlica i de les associacions confessionals no catòliques legalment reconegudes, els de la Creu Roja, els béns immobles que es destinin a l'ensenyament per centres docents, etc.

D'altra banda, la llei 49/2002 de règim fiscal de les entitats sense afany de lucre i dels incentius fiscals al mecenatge, preveu al seu article 15è l'exempció de l'IBI dels béns dels quals siguin titulars les entitats no lucratives, excepte els afectes a explotacions econòmiques no exemptes de l'Impost sobre Societats.

Proposta

Que els immobles dels quals siguin titulars les associacions catalanes declarades d'interès cultural estiguin exemptes de l'IBI.

Proposta 14

Taxes.
Declarar l'exempció del pagament de les taxes per part de les associacions i fundacions culturals.

Justificació

Les administracions estableixen en ocasions taxes per a determinats serveis com la utilització privativa o l'aprofitament especial del domini públic, la prestació de serveis públics o la realització d'activitats administratives. En aquest sentit, quan s'hi estableixen, les associacions i fundacions culturals han de pagar aquestes taxes com les derivades de sol·licitud de la llicències municipals per iniciar una activitat, taxes d'escombraries o les taxes del registre d'associacions i fundacions per sol·licitud de certificat o realització de tràmits com la constitució d'una associació o fundació, la modificació d'estatuts o la renovació d'una junta o patronat.

Proposta

Declarar les associacions i fundacions culturals exemptes del pagament de les taxes, tant de l'àmbit estatal com autonòmic o municipal.

Proposta 15

Finançament.
Promoure la reducció de terminis de pagament des de l'administració i establir criteris prioritaris de cobrament.

Justificació

Les associacions i fundacions culturals tenen en molt casos una gran dependència dels fons provinents de les administracions públiques i els endarreriments dels pagaments per part de les diferents administracions generen greus problemes de tresoreria que les entitats han de resoldre habitualment assumint uns costos de finançament més elevats (pòlisses de crèdit, préstecs, factoring,...)

Proposta

Regular la reducció dels terminis dels pagaments des de l'administració i establir compromisos de pagament i criteris de prioritat de cobrament per a les entitats del tercer sector.

Es proposa igualment com a millora que sigui l'Institut Català de Finances (ICF) qui avanci els diners de les subvencions concedides per la Generalitat i qualsevol altra administració de l'àmbit català, i que no tingui cap cost financer per a les entitats.¹³

Proposta 16	Finançament. Estudiar i promoure vies alternatives a la subvenció en la relació entre les entitats culturals i l'administració pública.
-------------	--

Justificació

Les subvencions són una eina eficient de foment de determinats comportaments considerats d'interès general i, també, com un procediment de col·laboració entre les administracions públiques i els particulars per a la gestió de determinades activitats d'interès públic.

El mateix marc normatiu (Llei 38/2003, de 17 de novembre, general de subvencions) estableix que el procediment ordinari de concessió de subvencions és el procediment de concurrència competitiva i limita la concessió de subvencions sense concurrència pública.

La majoria d'associacions i fundacions culturals reben fons de les diferents administracions públiques i molt habitualment, aquest finançament arriba per la via de la convocatòria de subvenció que es fa anualment, fet que limita la possibilitat de moltes entitats de planificar a mig o llarg termini.

Proposta

Davant d'aquesta situació, es proposa que les diferents administracions públiques explorin i promoguin també altres vies alternatives a la subvenció de caràcter anual. Seria el cas, entre d'altres, dels convenis plurianuals de col·laboració o les subvencions vinculades a projectes de caràcter pluriennal en lloc de les subvencions puntuals.

¹³ Proposta afegida el passat 21 de maig durant la jornada "Un nou marc fiscal per a les entitats culturals" convocada dins de les Jornades sobre cultura popular i associacionisme impulsades pel Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya

Proposta 17

Declaració d'interès cultural.
Dotar de contingut pràctic el reconeixement com a entitat declarada d'interès cultural ampliant els drets que comporta per a les entitats la seva declaració.

Justificació

Les associacions que exerceixen principalment les seves funcions a Catalunya, i que tenen com a finalitat primordial la realització d'activitats incloses dins l'àmbit del foment i la protecció de la cultura popular i tradicional, i de l'associacionisme cultural o activitats culturals especialment rellevants, poden ser declarades d'interès cultural per Acord del Govern de la Generalitat de Catalunya.

La norma preveu una sèrie de drets per aquelles associacions i fundacions declarades d'interès cultural. Aquests drets són en primer lloc, que l'Administració de la Generalitat insti l'administració competent a declarar l'associació d'utilitat pública i en segon lloc, que l'associació pugui rebre els ajuts i gaudir dels avantatges que les disposicions vigents reservin a les entitats d'interès cultural. També es preveu que les entitats locals, en virtut de llur autonomia tributària i en el marc de la legislació vigent, puguin acordar de concedir a les associacions d'interès cultural beneficis fiscals en els impostos i les taxes de caràcter local.

Actualment hi ha molts pocs avantatges vinculats a aquest reconeixement i un nombre mínim d'entitats que l'hagin sol·licitat.

Proposta

A partir dels treballs que s'han portat a terme per a la realització d'aquestes propostes, es valora necessari actualitzar el Decret 73/1995, de 7 de març, pel qual es regula la declaració d'associacions i fundacions d'interès cultural amb la finalitat de dotar de contingut pràctic i donar valor al reconeixement com a entitat declarada d'interès cultural ampliant els drets que comporta per a les entitats aquesta declaració.

III. Possibles línies de debat i reflexió

A banda de les 17 propostes exposades fins al moment, durant els treballs previs han sorgit d'altres temes que, tot i no són objecte formal d'aquest encàrrec, es considera que haurien de ser objecte d'una reflexió i un debat més aprofundit.

1) Simplificació de processos administratius

L'increment de la complexitat de la gestió de les associacions i fundacions culturals, fa valorar com a necessària una simplificació d'aquestes càrregues en relació sobre tot, a l'administració pública:

- o Definir un mapa de processos.
- o Unificar les maneres de subministrar informació a les diferents administracions públiques per part de les associacions i fundacions culturals.
- o Creació d'una finestra única o d'una "oficina" d'atenció a les entitats que simplifiqui la seva gestió administrativa.

2) Necessitat de revisar la regulació normativa actual de les entitats culturals

En aquest sentit, s'apunten com a possibilitats a valorar l'elaboració d'una **Llei catalana de l'associacionisme cultural** i d'una **Llei catalana de mecenatge cultural** que inclogui un marc de referència i propostes adequades a les necessitats del sector no lucratiu cultural.

Aquestes i d'altres normes vigents haurien de recollir algunes de les propostes plantejades en aquest document per a la millora del marc fiscal de les associacions i fundacions culturals catalanes, amb l'objectiu també, d'unificar la normativa vigent aplicable actualment.

3) Necessitat de disposar d'informació i dades estadístiques sobre les associacions i fundacions culturals catalanes

Es valora com a necessari poder disposar de dades i estadístiques actualitzades del tercer sector cultural a Catalunya: àmbits, recursos econòmics, personal contractat, personal voluntari, activitats que porten a terme les entitats, etc. Es suggereix obrir una línia de treball per desenvolupar les eines adequades per obtenir aquesta informació.

4) Altres línies de debat i reflexió sobre fiscalitat aplicable al sector no lucratiu

L'informe Yves Blein¹⁴ apunta que "la manca d'elements que permetin distingir una fiscalitat aplicable al sector comercial d'una fiscalitat aplicable al sector no lucratiu crea zones d'incertesa que incrementen la fragilitat del sector no lucratiu". Més encara en una conjuntura en què la reducció de subvencions públiques s'acompanya d'una necessitat del sector per obtenir altres vies d'ingressos de manera que, paradoxalment, s'empeny les entitats no lucratives a entrar en l'àmbit mercantil.

En aquest context, sembla oportú plantejar la possibilitat d'obrir vies de diàleg i reflexió que abastin diferents aspectes. Entre d'altres, redefinir el concepte d'explotació econòmica en la normativa fiscal, incorporant l'afany o no del lucre en la seva definició o contemplar la possibilitat de reconèixer en el marc normatiu general d'associacions les associacions "de serveis", que no tenen base social, l'objectiu de les quals, en molts casos, és l'autoocupació.

¹⁴ BLEIN, Yves. *Simplifications pour les associations* [en línia]. Paris: Assemblée Nationale, 2014. [Consulta: 12.05.2015]. Disponible a: <http://www.ladocumentationfrancaise.fr/var/storage/rapports-publics/144000663.pdf>

IV. Metodologia de treball i autoria

L'autoria del treball correspon a Víctor García, cap dels serveis de consultoria i gestió de Suport Associatiu-Fundesplai i Rosa Maria Gironès, responsable del departament fiscal de Coopdemà i ha comptat amb la col·laboració d'Oriol Cendra, responsable de Comunicació Interna del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

En el procés final de redacció, s'han incorporat les observacions d'Òscar Enrech, director financer de la Fundació Orfeó Lleidatà, i Roger Santiago, director de gestió de FASS. La proposta ha estat debatuda el 21 de maig de 2015 en la sessió "Un nou marc fiscal per a les entitats culturals" convocada dins de les Jornades sobre cultura popular i associacionisme impulsades pel Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

Durant la jornada del dia 21 es van proposar les següents millores:

1. **Ampliació de la proposta 7a** de deduccions del tram autonòmic, incorporant també a les persones jurídiques (Impost de Societats) creant, per exemple, un "tram" autonòmic.
2. **Introduir bonificacions a la Seguretat Social o subvencions** del Departament de Treball, que fomentin la contractació d'artistes (actualment els costos de contractació són molt elevats).
3. Que totes les entitats culturals es puguin acollir al tractament fiscal dels **Convenis de Col·laboració de la Llei 49/2002** (actualment els patrocinis d'empreses es consideren prestacions de serveis –publicitat– i porten IVA).
4. Incorporar una nova proposta 11a a la secció de l'IVA recollint el reconeixement de que les entitats culturals de caràcter social puguin gaudir de **l'exempció per les seves activitats secundàries o accessòries**.
5. Ampliar la proposta 15a (finançament) proposant **que l'Institut Català de Finances (ICF) avanci els diners de les subvencions** concedides per la Generalitat i qualsevol altra administració de l'àmbit català, i que no tingui cap cost financer per a les entitats.

V. Quadre resum de propostes i administracions públiques competents

Tribut	Proposta	Competència
Impost sobre Societats (IS)	Que les entitats culturals petites amb ingressos inferiors a 100.000€ estiguin exemptes de presentar la declaració de l'Impost sobre Societats amb independència que l'entitat realitzi o no activitats econòmiques	Estat
	Que es rebaixi el tipus de gravamen aplicable a les entitats no lucratives culturals	
	Que existeixi un model simplificat de l'Impost sobre Societats adaptat a la realitat de les entitats no lucratives	
Comptabilitat	Que les entitats culturals puguin portar una comptabilitat simplificada	Estat
Comptes anuals	Que només tinguin obligació de preparar comptes anuals les entitats culturals amb ingressos superiors a 100.000€	Generalitat
Mecenatge	Que les associacions culturals puguin acollir-se a la llei 49/2002 de règim fiscal de les entitats sense afany de lucre i dels incentius fiscals al mecenatge	Estat
	Establir deduccions en el tram autonòmic català de l'IRPF per donacions a les entitats catalanes declarades d'interès culturals	Generalitat
	Millorar els incentius fiscals al mecenatge a les entitats no lucratives	Estat
Blanqueig de Capitals	Mantenir l'obligació d'identificar els donats per imports superiors a 100€ però suprimint l'obligació de comprovar la seva identitat	Estat
Impost sobre el Valor Afegit (IVA)	Que les associacions i fundacions culturals puguin recuperar l'IVA suportat	Parlament Europeu i estatal
	Que les entitats culturals de caràcter social puguin gaudir de l'exempció per les seves activitats secundàries	
	Incloure l'IVA al preu en els procediments de contractació pública quan intervinguin associacions i fundacions culturals exemptes d'IVA	
Impost sobre Béns Immobles (IBI)	Que estiguin exempts d'IBI els immobles dels quals siguin titulars les associacions i fundacions catalanes declarades d'interès cultural	Estat i administracions locals
Taxes	Declarar l'exempció del pagament de les taxes per part de les associacions i fundacions culturals	Estat, Generalitat i administracions locals
Finançament	Promoure la reducció de terminis de pagament des de l'administració i establir criteris prioritaris de cobrament	Estat i Generalitat
Declaració d'interès cultural	Dotar de contingut pràctic el reconeixement com a entitat declarada d'interès cultural ampliant els drets que comporta per a les entitats la seva declaració	Generalitat